

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
II. volebné obdobie

Číslo:.....

Na rokovanie
Národnej rady Slovenskej republiky

426

Návrh
Skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky

na vydanie
zákona o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene niektorých zákonov
(zákon o slobode informácií)

Predkladajú:

JÁN LANGOS

Pavol Hrošovský

LAJOS HÉCSEZS

Peter ZAJAC

Peter Zs...

STEFAN BLACHA - Cs.

Ladislav Ambroš

FRANTIŠEK ŠEBEK

MÁRIA SABOVÁ

Návrh uznesenia:

Národná rada Slovenskej republiky

schvaľuje

návrh skupiny poslancov

zákona o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene
niektorých zákonov (zákon o slobode informácií)

KUČERA JOZEF

Ján Rusnák

Pavol Prokopovič

F. Mikuš

LAJOS ANAGY

Peter Tataár

Bratislava október 1999

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
II. volebné obdobie

Z á k o n

z1999

o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene niektorých zákonov
(zákon o slobode informácií)

Čl. I

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám /1/.

/1/ čl. 26 Ústavy Slovenskej republiky; čl. 45 Ústavy Slovenskej republiky; čl. 34 Ústavy Slovenskej republiky; čl. 17 Listiny základných práv a slobôd; čl. 25 Listiny základných práv a slobôd; čl. 35 Listiny základných práv a slobôd

§ 2

Povinné osoby

- (1) Osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie (ďalej len „povinné osoby“) sú štátne orgány, obce a ich orgány, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy.
- (2) Povinnými osobami sú ďalej právnické osoby zriadené zákonom a právnické osoby zriadené štátnym orgánom alebo obcou.
- (3) Povinnými osobami sú ďalej aj právnické osoby založené povinnými osobami podľa ods. 1 a ods. 2, ktoré hospodária s verejnými prostriedkami alebo nakladajú s majetkom štátu alebo majetkom obcí. Povinnými osobami sú ďalej fyzické osoby oprávnené na podnikanie a právnické osoby, ktoré na základe zmluvy s povinnými osobami podľa ods. 1 a ods. 2 plnia úlohy na úseku starostlivosti o životné prostredie.

§ 3

- (1) Každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.
- (2) Povinná osoba podľa § 2 ods. 3 sprístupní iba informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom štátu alebo majetkom obce a o obsahu, plnení a činnostiach vykonávaných na základe uzatvorenej zmluvy.
- (3) Informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu na ktorý sa informácia požaduje.

§ 4

Vymedzenie niektorých pojmov

- (1) Žiadateľom zákona je osoba, ktorá požiada o sprístupnenie informácií.
- (2) Hromadným prístupom k informáciám je prístup neobmedzeného okruhu žiadateľov pomocou telekomunikačného zariadenia /2/, najmä prostredníctvom siete internet.
- (3) Zverejnenou informáciou je informácia, ktorú môže každý opakovane vyhľadávať a ziskávať, najmä informácia publikovaná v tlači alebo vydaná na inom hmotnom nosiči dát umožňujúcom zápis a uchovanie informácie, alebo vystavená na úradnej tabuli s možnosťou voľného prístupu alebo

sprístupnená pomocou zariadenia umožňujúceho hromadný prístup alebo umiestnená vo verejnej knižnici. /3/

- (4) Sprievodnou informáciou je informácia, ktorá úzko súvisí s požadovanou informáciou (napríklad informácia o jej existencii, pôvode, počte, dôvode odmietnutia sprístupniť informáciu, o dobe, počas ktorej odmietnutie sprístupnenia informácie trvá a kedy bude opätovne preskúmaný a ďalších dôležitých veciach).

/2/ § 1 ods. 4 písm. a) zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách, v znení neskorších predpisov.

/3/ Zákon č. 53/1959 Zb. o jednotnej sústave knižníc, v znení neskorších predpisov.

§ 5

Povinné zverejňovanie informácií

- (1) Každá povinná osoba v zmysle § 2 ods. 1 a § 2 ods. 2 je povinná zverejniť najmä tieto informácie:
- a) spôsob zriadenia povinnej osoby, jej právomoci a kompetencie a popis organizačnej štruktúry,
 - b) miesto, čas a spôsob, akým možno získavať informácie; informácie o tom, kde je možné podať žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie,
 - c) miesto, lehota a spôsob podania opravného prostriedku a možnosti súdneho preskúmania rozhodnutia povinnej osoby, vrátane výslovného uvedenia požiadaviek, ktoré musia byť splnené,
 - d) postup, ktorý musí povinná osoba dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je nutné dodržať
 - e) prehľad predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých povinná osoba koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k povinnej osobe,
 - f) sadzobník správnych poplatkov /4/, ktoré povinná osoba vyberá za správne úkony a sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií
 - g) prehľad iných dôležitých dokumentov a často požadovaných informácií
- (2) Národná rada Slovenskej republiky je povinná zverejniť najmä:
- a) termíny jej schôdzí a zasadaní výborov a návrh programu rokovania
 - b) zápisnice z verejných schôdzí,
 - c) texty predložených návrhov zákonov do 3 dní po ich podaní do Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky,
 - d) texty schválených zákonov do 3 dní po ich schválení v treťom čítaní,
 - e) údaje o dochádzke poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na jej schôdze a na zasadnutia jej výborov do troch dní po skončení každej schôdze Národnej rady Slovenskej republiky,
 - f) výpisy o hlasovaní poslancov po každej schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky, okrem prípadov tajného hlasovania a hlasovania na neverejnej schôdzi,
 - g) iné dôležité dokumenty a najčastejšie požadované informácie.
- (3) Vláda Slovenskej republiky je povinná zverejniť najmä texty materiálov (návrhy, správy rozboru) predložených na rokovanie vlády a prijaté uznesenia vrátane ich príloh.
- (4) Ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a orgány miestnej štátnej správy zverejňujú materiály programového, koncepčného a strategického charakteru a texty navrhovaných právnych noriem po ich uvoľnení na medzirezortné pripomienkové konanie.
- (5) Ustanovenia ods. 2 sa primerane použijú na zverejňovanie informácií obecnými zastupiteľstvami, mestskými zastupiteľstvami a miestnymi zastupiteľstvami /5/.

/4/ Zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch

/5/ Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

§ 6

- (1) Informácie podľa § 5 sa zverejňujú spôsobom umožňujúcim hromadný prístup. Táto povinnosť sa nevzťahuje na fyzické osoby a na obce, ktoré nie sú mestami /6/.
- (2) Informácie podľa § 5 ods. 1 sa ďalej zverejňujú v sídle povinnej osoby a na všetkých jej pracoviskách na mieste verejne prístupnom.

- (3) Povinné osoby, ktoré vedú a spravujú informačné systémy /7/ obsahujúce informácie, u ktorých osobitný zákon nevylučuje verejnú prístupnosť/8/, sú povinné informácie v týchto registroch a zoznamoch obsiahnuté uverejňovať na voľne prístupnej internetovej stránke. Takéto zverejnenie nie je porušením osobitných predpisov /7/.
- (4) Povinné osoby môžu informácie podľa predchádzajúcich odsekov zverejniť aj ďalšími spôsobmi. Okrem informácií zverejňovaných podľa predchádzajúcich odsekov môže povinná osoba zverejniť aj ďalšie informácie.
- (5) V obciach, ktoré sú vymedzené osobitným zákonom /9/ povinná osoba zverejní tieto informácie aj v jazyku národnostných menšín.
- (6) Na obmedzenia zverejňovania informácií sa primerane použijú ustanovenia § 8 až § 14.

/6/ § 22 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

/7/ Zákon č. 52/1998 Z.z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch

/8/ napr. zákon č. 513/1991 Zb. obchodný zákonník; zákon č. 162/1995 Z. z. o katastrí nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon); Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 100/1993 Z.z. o obchodnom vestníku; zákon 83/1990 Zb. o združovaní občanov; zákon Národnej rady Slovenskej republiky 207/1996 Z.z. o nadáciách

/9/ Zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 184/1999 Z.z. o používaní jazykov národnostných menšín

§ 7

Odkaz na zverejnenú informáciu

- (1) Ak žiadosť smeruje k získaniu informácií, ktoré už boli zverejnené, povinná osoba bez zbytočného odkladu, najneskôr však do piatich dní od podania žiadosti, môže namiesto sprístupnenia informácií žiadateľovi oznámiť údaje, ktoré umožňujú vyhľadanie a získanie zverejnenej informácie.
- (2) Ak žiadateľ trvá na sprístupnení zverejnených informácií, povinná osoba mu ich sprístupní. V takom prípade začína lehota na sprístupnenie plynúť dňom, kedy žiadateľ oznámil, že trvá na priamom sprístupnení informácie.

Obmedzenia prístupu k informáciám

§ 8

Ochrana utajovaných skutočností

Ak je požadovaná informácia v súlade s právnymi predpismi označená za štátne tajomstvo alebo služobné tajomstvo alebo za skutočnosť podliehajúcu šifrovej ochrane informácií /10/, ku ktorým žiadateľ nemá oprávnený prístup, povinná osoba ju nesprístupní.

/10/ Zákona Národnej rady Slovenskej republiky 100/1996 Z.z. o ochrane štátneho tajomstva, služobného tajomstva a šifrovej ochrane informácií

§ 9

Ochrana osobnosti a súkromia

- (1) Informácie, ktoré sa dotýkajú osobnosti a súkromia fyzickej osoby, jej rasového pôvodu, národnosti, politických postojov a členstva v politických stranách a politických hnutiach, vzťahu k náboženstvu, jej trestnej činnosti, zdravia, sexuálneho života a majetkových pomerov, povinná osoba sprístupní len vtedy, ak to ustanovuje osobitný zákon alebo s predchádzajúcim písomným súhlasom žijúcej dotknutej osoby. Ak dotknutá osoba nežije, možno informácie o nej sprístupniť len za predpokladu, že bude zachovaná jej ľudská dôstojnosť, osobná česť, dobrá povesť a chránené jej dobré meno.
- (2) Písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy povinná osoba sprístupní iba za podmienok stanovených osobitným zákonom. /11/

/11/ Zákon č. 52/1998 Z.z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch.

§ 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov

§ 10
Ochrana obchodného tajomstva

- (1) Informácie označené ako obchodné tajomstvo /12/ povinná osoba nesprístupní.
- (2) Porušením alebo ohrozením obchodného tajomstva nie je najmä sprístupnenie informácie:
 - a) týkajúcej sa závažného vplyvu na zdravie ľudí, svetového kultúrneho a prírodného dedičstva /13/, životného prostredia vrátane biologickej diverzity a ekologickej stability, /14/
 - b) týkajúcej sa prevádzkovej činnosti znečisťujúcej životné prostredie,
 - c) ktorá bola získaná za verejné prostriedky alebo sa týka používania verejných prostriedkov alebo nakladania s majetkom štátu alebo majetkom obce.
 - d) o znečisťovaní životného prostredia /15/ a o štátnej pomoci /16/ a informácie podľa § 3 ods. 2
- (3) Pri žiadosti o sprístupnenie informácie, ktorou by mohlo byť porušené alebo ohrozené právo na obchodné tajomstvo, /12/ požiada povinná osoba, ktorá má informáciu sprístupniť, písomne doporučeným listom podnikateľa, ktorému prislúcha výlučné právo nakladať s obchodným tajomstvom (ďalej len „podnikateľ“), o vyjadrenie, či informácia je súčasťou jeho obchodného tajomstva a o súhlas s jej sprístupnením, prípadne o zdôvodnenie, prečo nemá záujem informáciu sprístupniť.
- (4) Podnikateľ je povinný najneskôr v lehote siedmich dní od jej doručenia na žiadosť (ods.2) odpovedať, a ak nesúhlasí so sprístupnením požadovanej informácie, uviesť príslušné dôvody. V prípade, že podnikateľ na žiadosť, ktorá mu bola preukázateľne doručená, v uvedenej lehote neodpovie, má sa za to, že so sprístupnením požadovanej informácie súhlasí. Na tieto následky musí byť podnikateľ v žiadosti (ods. 2) upozomený.
- (5) Povinná osoba po obdržaní zamietavého stanoviska podnikateľa (ods. 2) vydá rozhodnutie (§ 20) o sprístupnení informácie alebo o obmedzení prístupu k informácii alebo o nesprístupnení informácie. Účastníkom tohto konania sú žiadateľ a podnikateľ. Rozhodnutie o sprístupnení informácie podľa tohto odseku je vykonateľné až po nadobudnutí jeho právoplatnosti.
- (6) Lehota na vybavenie žiadosti (§ 19) začína plynúť deň nasledujúci po obdržaní zamietavého stanoviska podnikateľa alebo deň nasledujúci po uplynutí lehoty, v ktorej sa mal podnikateľ vyjadriť.

/12/ § 17 až 20 Obchodného zákonníka,

§ 122 Trestného zákona v znení zákona č. 100/1996 Z.z. a zákona č. 13/1998 Z.z.

/13/ Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 159/1991 Zb. o dojednaní Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva.

/14/ Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 34/1996 Z.z. o uzavretí Dohody o biologickej diverzite.

/15/ § 8 ods. 1 zákona 17/1992 Zb. o životnom prostredí

/16/ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci

§ 11
Ochrana majetku

Informácie týkajúce sa majetkových pomerov fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré získala povinná osoba na základe osobitných zákonov /17/, sprístupní len vo všeobecnej podobe bez uvedenia konkrétnych údajov, najmä menných.

/17/ napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení a zdravotných poisťovniach; zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1994 Z.z. o sociálnej poisťovni; zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 387/1996 Z.z. o zamestnanosti; Zákona č. 21/1992 Zb. o bankách; Zákon č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov

§ 12
Ďalšie obmedzenia prístupu k informáciám

- (1) Povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní ak:
 - a) jej bola odovzdaná osobou, ktorej takúto povinnosť zákon neukladá, a ktorá na výzvu povinnej osoby písomne oznámila, že so sprístupnením informácie nesúhlasí. Ak na výzvu povinnej osoby neodpovie osoba oprávnená udeliť súhlas na sprístupnenie informácie do sedem dní, má sa za to, že so sprístupnením informácie súhlasí. Na tieto následky musí byť osoba vo výzve upozornená,

- b) ju zverejňuje na základe osobitného zákona /18/; ak sú podľa takého zákona zverejňované vo vopred stanovenej dobe, len do tejto doby,
- c) je dielom v zmysle osobitného zákona /19/ a autor na výzvu povinnej osoby oznámi, že so sprístupnením tretej osobe nesúhlasí. Ak na výzvu povinnej osoby neodpovie autor do sedem dní, má sa za to, že so sprístupnením informácie súhlasí. Na tieto následky musí byť autor vo výzve upozornený,
- d) ide o právo chránené na základe zákonov o ochrane priemyselného vlastníctva /20/,
- e) sa týka rozhodovacej činnosti súdov a orgánov činných v trestnom konaní /21/,
- f) sa týka miesta výskytu chránených druhov rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín a hrozí ich neprípustné rušenie, poškodzovanie alebo ničenie.

Ustanovenie písmena a), c) a d) sa nepoužijú, ak ide o informácie, ktoré boli získané za verejné prostriedky alebo ak sú to informácie týkajúce sa použitia takýchto prostriedkov alebo ak ide o informácie o nakladaní s majetkom štátu alebo majetkom obce.

- (2) Pri sprístupňovaní informácií, ktoré získala povinná osoba od tretej osoby na plnenie úlohy na základe osobitného zákona /22/, podľa ktorého sa na povinnú osobu vzťahuje povinnosť mlčanlivosti alebo iná prekážka ochraňujúca informácie pred zverejnením alebo zneužitím, avšak ktoré možno podľa tohoto zákona sprístupniť, sprístupní povinná osoba len tie informácie, ktoré priamo súvisia s jej úlohami.

/18/ napr. zákon č. 322/1992 Zb., o štátnej štatistike; zákon č. 81/1992 Zb. o Česko-slovenskej tlačovej kancelárii Slovenskej republiky

/19/ napr. zákon národnej rady Slovenskej republiky č. 383/1997 Z.z., autorský zákon.

/20/ napr. zákon 527/1990 Zb. o vynálezoch priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch; zákon 478/1992 Zb. o úžitkových vzoroch; zákon 132/1989 Zb. o ochrane práv k novým odrodám rastlín a plemenám zvierat; zákon č. 529/1991 Zb. o ochrane topografií polovodičových výrobkov.

/21/ napr. Zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok); Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok; Zákon č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch; Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov

/22/ Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/1996 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 126/1985 Zb. o požiarnej ochrane

§ 13

Podmienky obmedzenia

Všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, u ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá len dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia.

§ 14

Všetky dôvody na obmedzenie prístupu k informáciám alebo nesprístupnenie informácií musia byť interpretované reštriktívne, berúc do úvahy verejný záujem na sprístupnení danej informácie.

§ 15

Sprístupnenie informácií podľa tohto zákona sa nepovažuje za porušenie povinností zachovávať mlčanlivosť podľa osobitného zákona. /23/

/23/ Napríklad § 73 ods. 2 písm. b) zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, § 34 ods. 4 zákona č. 229/1992 Zb. o komoditných burzách v znení neskorších predpisov, § 10 ods. 2 zákona č. 124/1992 Zb. o Vojenskej polícii, § 54 ods. 3 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov, § 15 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, § 16 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/1993 Z.z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky, §12 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1996 Z.z. Colný zákon v znení neskorších predpisov, § 40 a § 41 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov, § 11 ods. 2 písm. k) zákona Národnej rady Slovenskej

Sprístupňovanie informácií na žiadosť

§ 16

Žiadosť o sprístupnenie informácií

- (1) Žiadosť možno podať písomne, ústne, telefonicky, faxom, elektronickou poštou alebo iným technicky vykonateľným spôsobom.
- (2) Zo žiadosti musí byť zjavné, ktorej povinnej osobe je určená, kto ju podáva, ktorých informácií sa týka a aký spôsob sprístupnenia informácie žiadateľ navrhuje.
- (3) Ak žiadosť nemá predpísané náležitosti uvedené v odseku 2, povinná osoba bezodkladne vyzve žiadateľa, aby v určenej lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako sedem dní neúplnú žiadosť doplnil. Poučí žiadateľa aj o tom, ako treba doplnenie urobiť. Ak napriek výzve povinnej osoby žiadateľ žiadosť nedoplní a informáciu nemožno pre tento nedostatok sprístupniť, povinná osoba žiadosť odloží.
- (4) Žiadosť je podaná dňom, kedy bola doručená alebo iným spôsobom oznámená povinnej osobe, voči ktorej žiadosť smeruje.
- (5) Žiadosť o navzájom nesúvisiace informácie posúdi povinná osoba ako viac samostatných žiadostí.
- (6) Na žiadosť povinná osoba písomne potvrdí podanie žiadosti a oznámi predpokladanú výšku úhrady za sprístupnenie informácie.

§ 17

Postúpenie žiadosti

- (1) Ak povinná osoba, voči ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má vedomosť o tom kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť do päť dní povinnej osobe, ktorá má požadované informácie k dispozícii, inak žiadosť odmietne rozhodnutím (§ 20).
- (2) Postúpenie žiadosti povinná osoba bezodkladne oznámi žiadateľovi.
- (3) Lehota na vybavenie žiadosti začína plynúť znovu dňom, keď povinná osoba obdržala postúpenú žiadosť.

§ 18

Spôsob sprístupnenia informácií na žiadosť

- (1) Informácie sa sprístupňujú najmä ústne, nahliadnutím do spisu, vrátane možnosti vyhotoviť si odpis alebo výpis, skopírovaním informácií na technický nosič dát, sprístupnením kópií predlôh s požadovanými informáciami, telefonicky, faxom, poštou, elektronickou poštou. Ak nie je možné sprístupniť informáciu spôsobom určeným žiadateľom, dohodne povinná osoba so žiadateľom iný spôsob sprístupnenia informácie.
- (2) Povinná osoba umožní každému bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu nahliadnuť robiť si výpisy alebo odpisy alebo kópie zo spisov a z dokumentácie.
- (3) Povinná osoba pritom urobí opatrenia, aby nazretím do dokumentácie neboli porušené povinnosti podľa § 8 až § 14.
- (4) Toto ustanovenie sa použije aj keď osobitné zákony ustanovujú inak s výnimkou trestného konania, občianskeho súdneho konania a konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.

§ 19

Lehoty na vybavenie žiadosti

- (1) Žiadosť o sprístupnenie informácií povinná osoba vybaví bez zbytočného odkladu, najneskôr do desiatich dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti (§ 16 ods. 2 a 3) ak tento zákon neustanovuje inak.
- (2) Zo závažných dôvodov môže povinná osoba predĺžiť lehotu (ods. 1), najviac však o desať dní. Závažnými dôvodmi sú:
 - a) vyhľadávanie a zber požadovaných informácií na inom mieste ako je sídlo povinnej osoby vybavujúcej žiadosť,

- b) vyhľadávanie a zber väčšieho počtu oddelených alebo odlišných informácií požadovaných na sprístupnenie v jednej žiadosti,
 - c) preukázateľné technické problémy spojené s vyhľadávaním a sprístupňovaním informácie, o ktorom možno predpokladať, že je ho možné odstrániť v rámci predĺženej lehoty.
- (3) Predĺženie lehoty povinná osoba oznámi žiadateľovi bezodkladne najneskôr pred uplynutím lehoty (ods. 1). V oznámení uvedie dôvody, ktoré viedli k predĺženiu lehoty

§ 20

Vybavenie žiadosti a vydanie rozhodnutia

- (1) Ak povinná osoba poskytne žiadateľovi požadované informácie v rozsahu a spôsobom podľa § 18 v zákonom stanovenej lehote urobí rozhodnutie zápisom v spise. Proti takémuto rozhodnutiu nie je možné podať opravný prostriedok.
- (2) Ak povinná osoba žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, vydá o tom v zákonom stanovenej lehote písomné rozhodnutie. Rozhodnutie nevydá v prípade, ak žiadosť bola odložená (§ 16 ods. 3).
- (3) Ak povinná osoba v lehote na vybavenie žiadosti neposkytla informácie, či nevydala rozhodnutie a ani informáciu nesprístupnila, má sa za to, že vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu. Proti tomu možno podať opravný prostriedok ako proti rozhodnutiu o odmietnutí žiadosti. Za deň doručenia rozhodnutia sa v tomto prípade považuje tretí deň od uplynutia lehoty na vybavenie žiadosti (§19).
- (4) Ak povinná osoba (§ 2 ods. 3) žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, dá bezodkladne najneskôr do troch dní osobe, ktorá ju založila alebo s ktorou uzavrela zmluvu o plnení úloh na úseku starostlivosti o životné prostredie podnet na vydanie rozhodnutia (ods. 2).

§ 21

Opravné prostriedky

- (1) Účastníci konania môžu napadnúť rozhodnutie povinnej osoby vydané podľa § 20 opravným prostriedkom. Opravný prostriedok sa podáva na príslušnom okresnom súde v lehote tridsiatich dní od doručenia rozhodnutia. Miestne príslušným súdom je súd v obvode ktorého má sídlo povinná osoba, proti rozhodnutiu ktorej smeruje opravný prostriedok.
- (2) Opravným prostriedkom (ods. 1) môže žiadateľ napadnúť i spôsob vybavenia žiadosti o sprístupnenie informácií.
- (3) O opravnom prostriedku súd nariadi pojednávanie alebo urobí iný úkon smerujúci k prejednaniu opravného prostriedku najneskôr do 30 dní od jeho podania.
- (4) V konaní o opravnom prostriedku platia primerane ustanovenia osobitného predpisu, ak tento zákon neustanovuje inak. /24/

/24/ § 244 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnkov

§ 22

Evidencia žiadostí

Povinná osoba vedie verejnú evidenciu žiadostí tak, aby poskytovala údaje potrebné na kontrolu vybavovania žiadostí a údaje o najčastejšie vyžiadaných informáciách. Evidencia musí obsahovať najmä tieto údaje:

- a) dátum podania žiadosti,
- b) vyžiadaná informácia a vyžiadaný spôsob poskytnutia informácie,
- c) výsledok vybavenia žiadosti (poskytnutie informácií, vydanie rozhodnutia alebo postúpenie žiadosti),
- d) podanie opravného prostriedku.

§ 23

Úhrada nákladov

- (1) Informácie sa sprístupňujú bezplatne s výnimkou úhrady vo výške, ktorá nesmie prekročiť výšku materiálnych nákladov spojených so zhotovením kópií, so zadovážením technických nosičov a s odoslaním informácie žiadateľovi osobe.

- (2) Povinná osoba môže zaplatať úhradu odpustiť.
- (3) Podrobnosti o úhrade nákladov za sprístupnenie ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo financií Slovenskej republiky.
- (4) Úhrady sú príjmami povinnej osoby.

§ 24 Sankčné ustanovenie

Odmietnutie vydať písomné potvrdenie podľa tohto zákona, neposkytnutie informácie, poskytnutie neúplnej informácie alebo poskytnutie informácie po uplynutí lehoty ustanovenej týmto zákonom pracovníkom, ktorému je uložená povinnosť poskytovať informácie v mene povinnej osoby sa považuje za porušenie pracovnej disciplíny zvlášť hrubým spôsobom.

§ 25 Spoločné prechodné a záverečné ustanovenia

Ak nie je ustanovené inak použijú sa na konanie podľa tohto zákona sa všeobecné predpisy o správnom konaní, /25/.

/25/ zákon č.71/67 Zb. správny poriadok

§ 26 Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa zákon Národnej rady Slovenskej republiky 171/1998 Z.z. o prístupe k informáciám o životnom prostredí

Čl.II

Zákon č. 327/1990 Zb. o priestupkoch v znení zákona č. 524/1990 Zb., zákona č. 295/1992 Zb., zákona č. 266/1992 Zb., zákona č. 511/1992 Zb., zákona č. 237/1993 Z.z., zákona č. 42/1994 Z.z., zákona č.: 248/1994 Z.z., zákona č. 249/1994 Z.z., zákona č.250/1994 Z.z., zákona č. 202/1995 Z.z., zákona č. 207/1995 Z.z., zákona č. 265/1995 Z.z., zákona č. 285/1995 Z.z., zákona č. 160/1996 Z.z., zákona č. 168/1996 Z.z., zákona č. 143/1998 Z.z., zákona č. 319/1998 Z.z. sa mení takto:

1. Za § 42 sa vkladá § 42a, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 42a
Priestupok na úseku práva na prístup k informáciám

(1) Priestupku sa dopustí ten, kto poruší povinnosť určenú osobitným predpisom/3a/, alebo ten, kto vydaním rozhodnutia alebo vydaním príkazu alebo iným opatrením zapríčini porušenia práva na sprístupnenie informácií.

(2) Za priestupok podľa odseku 1 možno uložiť pokutu do 50 000 Sk a zákaz činnosti až na dva roky.

3a Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č./1999 Z.z. o prístupe k informáciám“

2. V § 68 ods. 1 sa za slová „ako aj priestupky podľa“ sa vkladajú slová „§ 42a a“.

Čl. III

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch v znení zákona č. 123/1996 Z.z., zákona č.224/1996 Z.z., zákona č. 70/1997 Z.z., zákona č. 1/1998 Z.z., zákona č. 232/1999 Z.z. sa mení takto:—

§ 4 ods. 2 písm. e) znie:
„e) o slobodnom prístupe k informáciám“

Čl. IV

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení zákona č. 222/1996 Z.z. sa mení takto:

V § 49 sa vypúšťajú odseky 2 a 3. Súčasne sa zrušuje označenie odseku 1.

Čl. V

Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení zákona č. 127/1994 Z.z., zákona č. 287/1994 Z.z., zákona č. 171/1998 Z.z. sa mení takto:

1. Za § 33 sa vkladajú § 33a a § 33b, ktoré vrátane nadpisu znejú:

OSOBITNÉ USTANOVENIA O INFORMÁCIÁCH O ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

§ 33a

Zverejňovanie informácií o znečisťovaní životného prostredia

(1) Fyzická osoba oprávnená na podnikanie alebo právnická osoba, ktorá je podľa osobitných predpisov alebo rozhodnutí vydaných na ich základe povinná merať množstvo určeného druhu vypúšťanej látky (emisie) do ovzdušia alebo do vôd alebo sledovať iný vplyv ňou prevádzkovaného zariadenia na životné prostredie, je povinná zverejňovať výsledky týchto meraní a sledovaní vo všeobecne zrozumiteľnej forme a na všeobecne ľahko prístupnom mieste pravidelne do 10 dní po uplynutí každého mesiaca, v ktorom mala takúto povinnosť, a súhrne do 30 dní po uplynutí kalendárneho roka.

(2) Zo zverejnených výsledkov meraní a sledovaní musí byť zjavné, aké znečistenie životného prostredia príslušné zariadenie spôsobilo a v akom vzťahu boli namerané hodnoty k zákonným alebo povoleným limitným hodnotám.

(3) Povinnosť neodkladne informovať verejnosť má aj fyzická osoba oprávnená na podnikanie alebo právnická osoba, ktorá spôsobila vážne ohrozenie alebo poškodenie životného prostredia najmä v dôsledku prevádzkovej nehody (havárie), požiaru alebo dopravnej nehody. V informácii uvedie v rozsahu, v akom jej je známy, stručný opis nehodovej udalosti, príčiny jej vzniku, mieru a rozsah poškodenia alebo ohrozenia životného prostredia, prípadne jeho jednotlivých zložiek, a prijaté nápravné opatrenia. Forma a rozsah informovania verejnosti musia zodpovedať druhu, vážnosti a rozsahu ohrozenia alebo poškodenia životného prostredia a možnostiam povinnej osoby.

(4) Splnením povinnosti podľa odseku 3 nie je dotknutá oznamovacia povinnosť ani iné povinnosti podľa osobitných predpisov. /2/

§ 33b

Správa o stave životného prostredia

- (1) Ministerstvo Životného prostredia Slovenskej republiky za každý rok zverejní správu o stave životného prostredia v Slovenskej republike. Príslušné ústredné orgány štátnej správy Slovenskej republiky /3/ mu poskytnú potrebné podklady.
- (2) Správu podľa odseku 1 vydá ministerstvo do 15. decembra nasledujúceho roka. Príslušné ústredné orgány mu poskytnú podklady do 31. augusta nasledujúceho roka.
- (3) Správa podľa odseku 1 bude prístupná na Ministerstvo Životného prostredia Slovenskej republiky, na Slovenskej inšpekcii životného prostredia, ako aj na krajských úradoch a na okresných úradoch.

2. Poznámka pod čiarou k odkazu 2 a odkazu 3 znejú:

/2/ Napríklad § 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 499/1991 Zb., § 7 ods. 1 písm. b) zákona č. 309/1991 Zb. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 148/1994 Z.z., § 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 330/1996 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, § 51 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách.

/3/ Zákon Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Čl. VI

Tento zákon nadobúda účinnosť šesť mesiacov po jeho vyhlásení.

VŠEOBECNÁ ČASŤ

V právnom poriadku Slovenskej republiky chýba všeobecne záväzný právny predpis, vykonávajúci článok 26 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý zaručuje právo na informácie. Rovnako zákon 171/1998 Z.z. o prístupe k informáciám o životnom prostredí nezaručuje tú kvalitu prístupu k informáciám, akú vyžaduje Ústava Slovenskej republiky vo svojom článku 45 a akú si vyžaduje realita v modernej demokratickej spoločnosti. Každý má právo informácie slobodne vyhľadávať a šíriť, okrem obmedzení stanovených zákonom. Štátne orgány a orgány územnej samosprávy sú povinné primeraným spôsobom a v štátnom jazyku sprístupňovať informácie o svojej činnosti.

V dobe, ktorá sa často nazýva informačným vekom, je naplnenie ústavného práva na informácie, ktoré majú k dispozícii štátne orgány, orgány územnej samosprávy a ďalšie právne subjekty, ktoré na základe zákona rozhodujú o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb a hospodária s verejnými prostriedkami alebo nakladajú s majetkom štátu kľúčovým prvkom vzťahu medzi štátom a občanom a pri boji s korupciou.

Zákony upravujúce naplnenie práva verejnosti na informácie a povinnosti štátu tieto informácie sprístupňovať, často nazývané zákonom o slobode informácií, sa postupne stávajú súčasťou zákonodarstva všetkých vyspelých krajín. Vo Švédsku je toto právo zakotvené už od 18. storočia, americký Zákon o slobode informácií (Freedom of Information Act) sa datuje od roku 1966, francúzsky z roku 1978, kanadský, austrálsky a novozélandský z roku 1982, holandský z roku 1991. Český parlament prijal takýto zákon po dvojročnom prerokúvaní v máji tohto roku.

Platný právny poriadok Slovenskej republiky komplexnú právnu úpravu práva na informácie a povinnosti štátnych orgánov a orgánov územnej samosprávy sprístupňovať informácie doteraz neobsahuje. Viacero predpisov upravuje len čiastkové hľadiská pre jednotlivé viac alebo menej úzko vymedzené oblasti.

Navrhovaný zákon zabezpečí právo verejnosti na informácie, ktoré majú k dispozícii štátne orgány, orgány územnej samosprávy ako i ďalšie subjekty. Návrh zaväzuje povinné osoby predovšetkým zverejňovať základné a štandardné informácie o svojej činnosti automaticky tak, aby boli všeobecne prístupné, zjednodušil a prehľadnil sa najmä výkon verejnej správy. Budú na to využívané tak tradičné prostriedky zverejňovania informácií, ako aj moderné prostriedky šírenia informácií v elektronických médiách. Ostatné informácie, ktoré majú k dispozícii, sprístupnia povinné osoby na požiadanie žiadateľa, t.j. každej fyzickej alebo právnickej osoby. Výnimkou z tohoto pravidla budú informácie, ktorých sprístupnenie návrh zákona odkazom na iné zákonné normy výslovne vylučuje alebo v nevyhnutnej miere obmedzuje. Ide hlavne o informácie, ktoré sú na základe zákona vyhlásené za predmet štátneho alebo služobného tajomstva, či informácie podliehajúcej šifrovej ochrane, ale tiež informácie, ktoré by porušili ochranu osobnosti a súkromia osôb či obchodného tajomstva.

Návrh zákona stanovuje náležitosti žiadosti o sprístupnenie informácie, postup pri jej podávaní a vybavovaní, zakotvuje možnosť odvolania sa proti rozhodnutiu o odmietnutí žiadosti. Upravuje tiež úhradu priamych materiálnych nákladov spojených so sprístupnením informácie, ktoré vznikli povinným osobám. Obsahuje tiež ustanovenie vo vzťahu k povinnosti zachovávať mlčanlivosť stanovenú viacerými právnymi predpismi. Návrh zákona ustanovuje, že táto povinnosť mlčanlivosti zamestnancov povinných osôb sa nevzťahuje na sprístupňovanie tých informácií, ktoré zákon o slobode informácií sprístupniť umožňuje.

Charakter problematiky práva na informácie a jej novosť v našom právnom poriadku veľmi komplikuje presné určenie finančných nákladov spojených s realizáciou zákona o prístupe k informáciám, ako i prípadný nárast počtu pracovníkov povinných osôb, ktorí budú zákon aplikovať.

Doterajšia skúsenosť s prístupom k informáciám na základe čiastkových právnych úprav a na základe aplikácie už vyššie spomínaného zákona 171/1998 Z.z. (účinného od 1.9.1998), je taká, že nedochádza takmer k žiadnemu zvyšovaniu počtu pracovníkov ani k zvýšeným nárokom na rozpočtové prostriedky. Pritom záujem o získavanie špecifických informácií, napríklad z oblasti životného prostredia, možno považovať za nadpriemerný. Vo vzťahu k špeciálnym právnym úpravám sprístupňovania informácií bude mať zákon o slobode informácií charakter zákona všeobecného, ktorý sa bude aplikovať len vtedy, keď neexistuje špeciálna právna úprava. Je však na povinnej osobe aby preukázala, existenciu a aplikovateľnosť osobitnej právnej úpravy na prípady založené konkrétnymi žiadosťami o sprístupnenie informácie. Výnimkou z tohoto pravidla je ustanovenie o práve nahliadať a robiť si výpisy, odpisy či kópie zo spisov a dokumentácie, ktoré predstavuje dôslednejšie zabezpečuje naplnenie ústavného práva na informácie v platnom právnom poriadku. Po nadobudnutí účinnosti zákona možno očakávať zvýšený záujem verejnosti vyvolaný predovšetkým dlhotrvajúcimi neuspokojenými požiadavkami z minulosti.

Pokiaľ ide o vplyv zákona na štátny rozpočet, určitý nárast požiadaviek na finančné prostriedky možno očakávať na začiatku účinnosti, predovšetkým kým si povinné osoby splnia povinnosť zverejniť základné informácie o svojej činnosti. V budúcnosti však plnenie zákonom požadovaných povinností povedie k úsporám, pretože informovanosť výrazne urýchli styk občanov s úradmi. Preto možno odhadnúť, že vstup zákona do účinnosti bude viesť k zvýšeniu výdavkov povinných osôb v štátnom rozpočte o asi 0,5%. Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky (vykonáva jej čl.26, čl. 34 a čl. 45) ako aj s Listinou základných práv a slobôd. Je v súlade aj s Medzinárodným paktom občianskych a politických práv. V komunitárnom práve Európskej únie nie je právo vyhľadávať a získavať informácie ani povinnosť orgánov verejnej moci sprístupňovať informácie o svojej činnosti výslovne a komplexne upravené. Výnimku tvorí smernica Rady Európskych spoločenstiev (90/313/EEC) o slobode a prístupe k environmentálnym informáciám. Na úrovni Rady Európy však existuje súbor rezolúcií, odporúčaní a rozhodnutí Európskej komisie pre ľudské práva, v ktorých je právo na prístup k oficiálnym informáciám spájané s právom na slobodu prejavu a informácií v zmysle čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z roku 1950 (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.). Právo na prístup k informáciám o činnosti verejnej správy a povinnosť orgánov verejnej správy poskytnúť prístup k týmto informáciám je výslovne vyjadrená v Rezolúcii a Odporúčaní Poradného zhromaždenia Rady Európy č. 428 (1970) z 23.1.1970 o masmédiách a ľudských právach. Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. R(81) 19 z 25.11.1981 o prístupe k informáciám verejných orgánov obsahuje vo svojej prílohe nasledujúce princípy:

- každá osoba má právo získať informácie uchovávané štátnymi orgánmi,
- sprístupniť informácie treba i žiadateľovi, ktorý nemôže preukázať oprávnený záujem,
- prístup k informáciám sa má uplatňovať na princípe rovnosti,
- informácie treba sprístupniť v primeranej lehote,
- ak príslušný orgán odmietne žiadosť o poskytnutie informácie, je povinný to zdôvodniť,
- odmietnutie žiadosti musí byť preskúmateľné,
- prístup k informáciám sa nevzťahuje na zákonodarné a súdne orgány.

Navrhovaná právna úprava je v súlade s týmito princípmi. Rozširuje okruh povinných osôb aj na zákonodarný orgán, pretože ide o štátny orgán a vzťahuje sa na ne v tejto súvislosti aj článok 26 Ústavy Slovenskej republiky. Sprístupňovanie informácií súdmi je upravené osobitnými zákonmi (napr. OSP, Trestný poriadok).

V rámci Európskej únie je upravený prístup k dokumentom EÚ osobitným kódexom z 16.decembra 1993, ktorý nadväzuje na Deklaráciu o prístupe k informáciám. Táto je prílohou Záverečného aktu k Zmluve o Európskej únii. Režim sprístupňovania informácií je tam

podrobne upravený, vrátane vymedzenia okruhu informácií, ktoré sa sprístupňujú. Kódex obsahuje nasledovné základné princípy:

- verejnosť má mať čo najširší prístup k dokumentom Komisie a Rady,
- žiadosť o sprístupnenie informácie sa podáva písomne a treba v nej čo najpresnejšie identifikovať požadovaný dokument,
- po dohode so žiadateľom je treba riešiť opakované žiadosti a žiadosti týkajúce sa mimoriadne obsiahlych dokumentov,
- poplatok za poskytnutie kópie dokumentu musí byť primeraný, o žiadosti sa rozhodne do jedného mesiaca,
- Inštitúcie môžu odmietnuť sprístupnenie informácií týkajúcich sa verejnej bezpečnosti, medzinárodných vzťahov, stability meny, súdnych rozhodnutí, ochrany súkromia, obchodného a priemyselného vlastníctva, finančných záujmov Únie a pod.

Návrh je v súlade s týmito princípmi, osobitne v oblasti úpravy postupu pri sprístupňovaní informácií, pri vymedzení okruhu informácií, ktoré sa nesprístupňujú. V budúcnosti však možno počítať so skracovaním lehôt.

OSOBITNÁ ČASŤ

K § 1

Ustanovenie bližšie vymedzuje predmet úpravy zákona, výkon práv garantovaných ústavou v Čl. 26, Čl. 34 a Čl. 45 a ustanoveniami Listiny základných práv a slobôd (Ústavný zákon 23/1991 Zb.) v Čl. 17, Čl. 25 a Čl. 35.

K § 2

Vymedzujú sa subjekty, ktoré majú povinnosť sprístupňovať podľa zákona informácie. Povinnými osobami sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, ktoré takto označuje aj ústavný text ako subjekty povinné sprístupňovať informácie. Štátnymi orgánmi sú nielen vláda, ministerstvá a iné orgány štátnej správy, ale aj orgány zákonodarnej moci a ďalšie subjekty, ktoré utvárajú štát a rozhodujú, resp. konajú v jeho mene (orgány prokuratúry, Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, Národná banka Slovenska a pod.). Orgánmi územnej samosprávy sú v súčasnosti orgány obecnej (mestskej, miestnej) samosprávy. Po utvorení samosprávy vyšších územných celkov sa zákon bude vzťahovať aj na orgány tohto stupňa územnej samosprávy. Ďalšími povinnými osobami sú subjekty, ktoré na základe zákona rozhodujú o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy. Tieto subjekty rovnako musia podliehať verejnej kontrole a informácie na základe, ktorých boli vydané rozhodnutia, informácie o procese rozhodovania majú mnohokrát kľúčový význam pre výsledok konania. Informačná povinnosť bola obmedzená iba na oblasť verejnej správy, nakoľko oblasti podliehajúce záujmovej samospráve majú vlastné informačné mechanizmy a zákon o slobode informácií je zameraním určený na oblasť verejných informácií. Povinnými osobami zriadenými zákonom štátnym orgánom alebo obcou sú najmä rozpočtové a príspevkové organizácie a štátne fondy, ktoré sú financované z verejných prostriedkov a účelom ich zriadenia je plnenie úloh štátu alebo obce, a to plnenie ich základných verejných funkcií alebo na verejnoprospešné činnosti. Z ich povahy ako servisných organizácií štátu alebo obce resp. organizácií plniacich úlohy vo verejnom záujme je odvodená ich povinnosť sprístupňovať informácie.

Ďalšími povinnými osobami budú ďalej právnické osoby založené subjektami vymenovanými v predchádzajúcich odsekoch ak nakladajú s verejnými prostriedkami alebo hospodária s majetkom štátu. Do tejto kategórie spadajú či už obchodné spoločnosti alebo napríklad aj nadácie založené štátnym orgánom alebo obcou za podmienky, že nakladajú s verejnými prostriedkami napríklad vo forme dotácie. Zabezpečí sa tak priehľadnosť toku verejných financií, možnosť jeho verejnej

kontroly a postaví sa prekážka netransparentnosti a korupcii pri ich vynakladaní. Posledná skupina povinných osôb je vymedzená ich špecifickou úlohou pri starostlivosti o životné prostredie a spotrebúvaním verejných prostriedkov. To že sa informačná povinnosť vzťahuje aj na podnikateľské subjekty, ktorých vzťah so štátnymi orgánmi alebo obcou je definovaný iba na základe obligačného vzťahu je dané vykonávaním Čl. 45 Ústavy Slovenskej republiky garantujúcej včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch takéhoto stavu.

K § 3

Ustanovenie definuje osoby oprávnenú požadovať sprístupnenie informácie, ktorými sú v zmysle ústavného textu právnické aj fyzické osoby a to bez preukázania akéhokoli zvláštného právneho dôvodu alebo záujmu. Povinné osoby musia sprístupniť na žiadosť všetky informácie, ktoré majú k dispozícii s výnimkou tých, u ktorých je to na základe zákona vylúčené (§ 8 - § 15). Informačná povinnosť povinných osôb podľa § 2 ods. 3 je nakoľko ide čisto o subjekty súkromného práva limitovaním na sprístupňovanie informácií ohľadne využitia verejných prostriedkov a informácie ohľadne činnosti vykonávané na základe predmetnej zmluvy. Zákon pri určení rozsahu sprístupňovaných informácií vychádza z princípu otvorenosti verejnej sféry namiesto doterajšieho princípu dôvernosti.

K § 4

Ustanovenia definujú základné pojmy použité v zákone.

Pojem „sprístupňovanie“ informácií na žiadosť je najvhodnejší tak z hľadiska efektívneho uplatňovania ústavného práva na informácie, ako aj z hľadiska systematiky zákona. Zákon totiž neupravuje prijímanie a vyhľadávanie informácií prostredníctvom fyzickej prítomnosti, ktoré upravujú osobitné zákony (napr. volebné zákony, zákon o verejnom obstarávaní a pod.). Formulácia „sprístupňovanie“ informácií na žiadosť de lege ferenda umožní osobitným zákonom odvolávať sa pri úprave povoľovania fyzickej prítomnosti za účelom získavania informácií na všeobecný zákon o práve na informácie, najmä na právnu úpravu náležitostí žiadosti o sprístupnenie informácie, jej postúpenia, lehôt na vybavenie a úpravu vydávania rozhodnutia, ako aj na obmedzenia sprístupňovania informácií.

K § 5, 6 a 7

Tieto ustanovenia zakotvujú druhy informácií a spôsob ich sprístupňovania formou ich zverejnenia. Zverejňovať sa budú zásadne základné informácie charakterizujúce povinnú osobu, vrátane základného prehľadu právnych predpisov, na základe ktorých povinná osoba pri výkone svojich oprávnení koná a rozhoduje, ďalej základné informácie o tom, ako povinná osoba aplikuje zákon o prístupe k informáciám a iné zákony, resp. akým spôsobom rozhoduje o právach a právom chránených záujmoch občanov. Okrem stavových informácií sa povinnosť zverejňovať diferencovane podľa niektorých skupín povinných osôb vzťahuje i na informácie o ich činnosti. Uvedené základné informácie sa majú zverejňovať jednak v objektoch, kde majú svoje sídlo a jednak na všetkých pracoviskách mimo sídla. Tieto informácie sa zverejňujú na miestach, ktoré sú verejne prístupné (formou vývesky, brožúrky a pod.) Povinnou formou zverejňovania bude aj spôsob umožňujúci diaľkový prístup k informáciám (predovšetkým prostredníctvom siete internet). Okrem toho možno tieto informácie zverejňovať aj iným vhodným spôsobom, ktorým môže byť napríklad zriadenie informačného miesta, či služby, kde bude možné získať bezprostredné ústne informácie. Zmyslom týchto ustanovení je, aby verejnosť získala bezproblémovo primárny rozsah informácií a fyzické alebo právnické osoby sa v tomto základnom rozsahu nemuseli obracať na povinnú osobu s individuálnou žiadosťou. Z toho vyplýva aj pravidlo, podľa ktorého môže povinná osoba odkázať žiadateľa na zverejnenú informáciu. Vždy ostáva však možnosť pre žiadateľov, ktorí by nemali napr. prístup k informácii zverejnenej výlučne prostredníctvom internetu, aby trvali na sprístupnení informácie povinnou osobou. Takýmto postupom sa odstráni zbytočná administratíva, ktorá by vznikla s vybavovaním žiadosti o sprístupnenie informácie, ktorá je verejne dostupná.

Zákon zároveň stanovuje povinnosť zverejňovať informácie aj v jazyku národnostných menšín v obciach vymedzených zákonom č.184/1999 Z.z. o používaní jazykov národnostných menšín. Takéto ustanovenie dôsledne zabezpečuje vykonanie Čl. 34 Ústavy Slovenskej republiky t.j. právo občanov patriacich k národnostným menšinám prijímať informácie v ich materinskom jazyku. Obmedzenia týkajúce sa ochrany utajovaných skutočností, ochrany osobnosti a súkromia, obchodného tajomstva, majetku ako aj ďalšie obmedzenia prístupu k informáciám a jeho podmienky sa primerane vzťahujú aj na zverejňovanie informácií.

K § 8 až 13

Tieto ustanovenia upravujú výnimky z práva na prístup k informáciám. Obmedzenie práva na informácie sa opiera o ústavnú úpravu, ktorá povoľuje chrániť informácie pred sprístupnením ak ide o opatrenia demokratickej spoločnosti nutné na ochranu práv a slobôd druhých, bezpečnosť štátu a verejnú bezpečnosť, prípadne vyslovuje pozitívne právo každého na ochranu osobnosti a na ochranu pred neoprávneným zverejňovaním údajov o svojej osobe. Tieto obmedzenia garantuje zákon tak, že vymedzuje kritériá na určenie informácií, ktoré povinná osoba nesmie, sprístupniť, resp. môže sprístupniť až po istom druhu konania. Povinná osoba nesprístupní informácie, ktoré sú utajovanou skutočnosťou alebo obchodným tajomstvom (s výnimkou informácií, kde verejný záujem na ich sprístupnení preváži ich ochranu ako obchodného tajomstva), ďalej informácie, ktoré sú daňovým, poisťovacím a obchodným údajom vypovedajúcim o majetkových pomeroch súkromných osôb, informácie uchovávané povinnými osobami z vôle osoby (pokiaľ na sprístupnenie sama nedá súhlas), informácie zverejňované pravidelne podľa zákona (napr. v oblasti štatistiky), informácie, ktorých sprístupnenie by bolo porušením ochrany duševného vlastníctva, ochrany priemyselného vlastníctva. Nesprístupňujú sa informácie týkajúce sa činnosti súdov a orgánov činných v trestnom konaní. Niektoré informácie sprístupní povinná osoba len za podmienok stanovených v inom, osobitnom zákone. Ide o citlivé osobné údaje definované zákonom o ochrane osobných údajov v informačných systémoch a údaje súvisiace s ochranou osobnosti podľa Občianskeho zákonníka. V prípade obchodného tajomstva je určená kategória informácií, ktoré nespádajú zo zákona pod ochranu Obchodného zákonníka. Pri určení týchto kategórií bolo prihliadané na verejný záujem na získaní takejto informácie a na ustanovenia medzinárodných dokumentov, ku ktorým má Slovenská republika záujem pristúpiť (Aarhuský dohovor). Pre zabezpečenie ochrany podnikateľa je tu vytvorené osobitné konanie, v ktorom sa v prípade pochybností rozhoduje o sprístupnení alebo nesprístupnení informácie. Je tu prelomená zásada, že rozhodnutie sa vydáva iba v prípade nesprístupnenia informácie, nakoľko musí byť daná možnosť aj podnikateľovi, aby mal účinné opravné prostriedky ak bude rozhodnuté o sprístupnení informácií, ktoré považuje za obchodné tajomstvo. Podmienky stanovené týmito osobitnými úpravami sú v zásade premietnuté do textu návrhu zákona. Ustanovenia § 13 a § 14 sú spoločnými ustanoveniami pre všetky výnimky (obmedzenia) z práva na prístup k informáciám. Obsahom § 13 je pravidlo selekcie. Podľa neho povinná osoba vylúči z informácie, ktorú ma na požiadanie sprístupniť, tie jej časti, ktoré nemožno sprístupniť alebo, na sprístupnenie ktorých nie je oprávnený, a zostávajúcu časť sprístupní. Povinná osoba je však vždy povinná, aby v prípade selekcie sprístupnila sprievodnú informáciu, ktorou žiadateľ informuje, okrem iného, o dôvode odmietnutia sprístupniť informáciu, dobe, počas ktorej dôvod odmietnutia trvá, resp. kedy bude znovu podrobený preskúmaniu. § 14 predstavuje akési výkladové pravidlo pre uplatňovanie obmedzení prístupu k informáciám a malo by zamedziť nežiadúcemu rozširovaniu týchto ustanovení výkladom. Ustanovenia zodpovedajú všeobecnej požiadavke, aby sa oprávnené obmedzenie prístupu k informáciám uplatňovalo len v najmenšom nevyhnutnom rozsahu.

K § 15

Ide o interpretačné ustanovenie upravujúce výklad inštitútu povinnosti mlčanlivosti ustanovenom

viacerými všeobecne záväznými predpismi. Keďže tu ide o povinnosť pre zamestnancov viacerých povinných osôb zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, je treba stanoviť rovnako všeobecne záväzným právnym predpisom, že sprístupňovanie informácií podľa tohto zákona nie je porušením povinnosti mlčanlivosti upravenej inými zákonmi. Samozrejme za podmienok a obmedzení, ktoré ustanovuje tento zákon.

K § 16

Pri vybavovaní žiadosti sa bude uplatňovať zásada neformálnosti. Žiadosť možno podať písomne, ústne, telefonicky, faxom, elektronickou poštou alebo iným technicky vykonateľným spôsobom.

Pôjde o celý rad informácií, ktoré sa budú vybavovať spravidla bezodkladne v bežnom úradnom styku. Pokiaľ je žiadateľ s rozsahom, obsahom a spôsobom poskytnutej informáciou spokojný, povinná osoba vykoná o poskytnutí informácie krátky záznam v súlade s § 20.

Zákon teda nerozlišuje medzi žiadosťou podanou ústne, a to i telefonicky a žiadosťou podanou písomne, a to žiadosťou podanou faxom, elektronickou poštou alebo iným technicky vykonateľným spôsobom. Každá žiadosť bez ohľadu na jej formu musí spĺňať zákonom stanovené náležitosti: označenie povinnej osoby, ktorej je žiadosť určená, označenie žiadateľa, označenie informácií, ktoré žiadateľ požaduje a spôsob ich sprístupnenia, ktorý žiadateľ navrhuje. Ak žiadosť nebude mať predpísané náležitosti, povinná osoba žiadateľa vyzve na jej doplnenie v určenej lehote nie kratšej ako sedem dní a poučí ho o tom, ako doplnenie treba urobiť.

Pokiaľ zo žiadosti nebude jasná identifikácia žiadateľa (anonym), povinná osoba nebude vo veci konať a žiadosť odloží, keďže nebude koho vyzvať na doplnenie žiadosti.

Zákon považuje deň doručenia žiadosti alebo deň oznámenia žiadosti povinnej osobe iným spôsobom za deň podania. Presné vymedzenie dňa podania žiadosti je podstatné z hľadiska plynutia lehôt na vybavenie žiadosti v zmysle § 19.

K § 17

Inštitút postúpenia žiadosti o sprístupnenie informácie slúži žiadateľovi k rýchlemu vybaveniu jeho žiadosti, ak adresoval žiadosť na povinnú osobu, ktorá požadované informácie nemá k dispozícii. Ak povinná osoba, na ktorú sa obrátil žiadateľ o sprístupnenie informácie, vie o inej povinnej osobe, ktorá požadované informácie má, je povinná tejto povinnej osobe žiadosť bezodkladne postúpiť a upovedomiť o tom žiadateľa.

K § 18

Spôsob sprístupnenia informácií bude závisieť od spôsobu, ktorý navrhne žiadateľ. Zákon demonštratívne vymenúva nasledovné spôsoby sprístupnenia informácií: ústne, nahliadnutím do spisu, vrátane možnosti vyhotoviť si odpis alebo výpis, skopírovaním informácií na technický nosič dát, sprístupnením kópií predlôh s požadovanými informáciami, telefonicky, faxom, poštou, elektronickou poštou.

Zákon výslovne upravuje sprístupnenie informácií nahliadnutím do spisu alebo dokumentácie, vyhotovením odpisov alebo výpisov alebo kópií zo spisov a z dokumentácií bez preukázania právneho alebo iného dôvodu. Toto ustanovenie predstavuje dôslednú realizáciu Čl. 26 a Čl. 45 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko pri zachovaní diskretnosti voči osobným údajom účastníkov (garantované odkazom na § 8 - § 14) predstavuje nazeranie do spisov integrálnu súčasť práva na informácie. Takéto ustanovenie reaguje na platnú legislatívu kde je prístup k informáciám limitovaný bez opory v ústave na preukázanie právneho záujmu alebo dôvodu. Vylúčenie aplikácie tohto pravidla voči súdom vyplýva z dikcie Čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

K § 19

Povinná osoba sprístupní informácie na žiadosť bezodkladne najneskôr však do desiatich dní odo dňa podania žiadosti s výnimkami prípadov uvedených nižšie.

Lehota na vybavenie žiadosti začína plynúť zásadne odo dňa podania žiadosti podľa § 16 ods. 4. Nová lehota na vybavenie žiadosti začína plynúť v dvoch prípadoch: ak žiadateľ podal neúplnú žiadosť alebo ak povinná osoba žiadosť postúpila inej povinnej osobe v súlade s ustanoveniami § 17. V týchto dvoch prípadoch lehota na vybavenie žiadosti začína dňom odstránenia nedostatkov žiadosti alebo dňom, kedy povinná osoba obdržala postúpenú žiadosť.

Predĺžiť lehotu môže povinná osoba iba v troch prípadoch taxatívne uvedených v § 19 ods. 2. Pred uplynutím riadnej lehoty povinná osoba o predĺžení upovedomí žiadateľa s uvedením dôvodov, pre ktoré došlo k predĺženiu.

K § 20

O sprístupnení informácie žiadateľovi povinná osoba urobí rozhodnutie zápisom v spise. V prípade, že povinná osoba žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, je povinná vydať o tom rozhodnutie. Povinná osoba rozhodnutie nevydáva len v prípade, ak žiadosť bola odložená pre neodstránenie jej nedostatkov aj napriek jej predchádzajúcej výzve. Aby sa zamedzila možnosť povinných osôb obchádzať zákon bezdôvodným nesprístupňovaním informácií bez následného rozhodnutia o odmietnutí poskytnutia informácie s uvedením zákonných dôvodov, zákon ustanovuje nasledovnú právnu domnienku: za rozhodnutie povinnej osoby sa považujú i prípady, kedy povinná osoba na žiadosť žiadateľa o poskytnutie informácie nereagovala v zákonom stanovenej lehote, nevydala teda žiadne rozhodnutie ani požadované informácie nesprístupnila.

Rozhodnutia o odmietnutí žiadosti sa budú vydávať v správnom konaní podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších právnych predpisov, s odchýlkami stanovenými zákonom. To zaručuje riadne procesné práva pre žiadateľa ako účastníka konania vo veci poskytnutia informácie.

K § 21

Žiadateľ, ktorému povinná osoba sčasti alebo úplne nevyhovela žiadosti na sprístupnenie informácií, je oprávnený podať opravný prostriedok. Žiadateľ môže opravným prostriedkom napadnúť i spôsob sprístupnenia informácie povinnou osobou. Len proti rozhodnutiu, ktorým bolo úplne vyhovie žiadosti, nie je možné podať opravný prostriedok.

Vzhľadom na obsah subjektívneho práva na informácie, pre porovnanie možno uviesť konanie pred Najvyšším súdom o opravnom prostriedku podľa zákona o združovaní občanov, zákon ustanovuje súdy za orgány, ktoré budú rozhodovať o opravnom prostriedku žiadateľa. Vzhľadom na pomernú jednoduchosť posudzovania právnych otázok súvisiacich s rozhodovaním o opravnom prostriedku žiadateľa voči zamietavým rozhodnutiam povinných osôb, zákon stanovuje vecne príslušnými okresné súdy. Pri získavaní informácií žiadateľom, časové hľadisko bude hrať významnú rolu pre dosiahnutie cieľov a účelu, na ktoré žiadateľ získava informácie, preto zákon stanovuje pre okresné súdy 30-dňovú lehotu na nariadenie pojednávania alebo vykonanie iného úkonu smerujúceho k prejednaniu opravného prostriedku.

K § 22

Cieľom vedenia verejnej evidencie žiadostí o sprístupnenie informácií je kontrola správnosti a efektívnosti ich vybavovania. Evidencia bude poskytovať základný prehľad o druhu požadovaných informácií a tak vytvárať východiská pre ďalšie zdokonaľovane spôsoby zverejňovania informácií. Tým sa zníži aj časová náročnosť a výdaje pri sprístupňovaní informácií.

K § 23

Pravidlo, podľa ktorého sa informácie sprístupňujú v zásade bezplatne vychádza z princípu, že realizácia ústavou zaručeného práva na slobodný prístup k informáciám nemôže byť podmienená povinným vyžadovaním úhrady za poskytnutie informácie, pretože by dochádzalo k znevýhodňovaniu tých žiadateľov, ktorí za sprístupnenie informácie nemôžu zaplatiť a tým i k porušeniu ústavnej garancie rovnosti. Celkom oprávnené je však možné požadovať, aby povinný subjekt mal možnosť žiadať úhradu materiálnych nákladov spojených s vyhotovovaním kópií, obstaraním nosičov dát a s odoslaním informácie. Sadzobník týchto úhrad musí byť verejne prístupný. Jeho zásady by mali byť jednotné, a preto sa navrhuje aby úpravu vykonalo Ministerstvo financií vyhláškou.

K § 24

Protikorupčný obsah má ustanovenie, ktoré zakladá pri porušení zákona pracovnoprávnu zodpovednosť pre príslušného pracovníka.

K § 25

Na zabezpečenie riadnych procesných práv účastníkov bolo s určitými výnimkami (postúpenie žiadosti, lehoty, opravné prostriedky) konanie subsumované pod režim Správneho poriadku.

K § 26, Čl. IV a Čl. V

Keďže zákon o slobode informácií garantuje väčší rozsah práva na informácie ako doteraz platný zákon 171/1998 Z.z. o prístupe k informáciám o životnom prostredí, bola by úprava veľmi podobnej oblasti dvoma zákonmi neekonomická, pre občana málo prehľadná a okrem toho by predstavovala pri aplikácii problémy. Osobitne to platí pre proces pri rozhodovaní o prístupe k informáciám. V Európe je osobitný zákon o prístupe k informáciám o životnom prostredí iba v dvoch krajinách - Nórsku a v ČR. Práve príklad Českej republiky ukazuje nezmyselnosť riešenia prístupu k informáciám dvoma zákonmi nakoľko už pred nadobudnutím účinnosti právny teoretici odhaľujú problémy, ktoré 1.1.2000 pri aplikácii týchto dvoch noriem nastanú. K úprave rušiacej zákon o prístupe k informáciám o životnom prostredí sa viažu aj novelizácie Čl. IV novelizuje ustanovenia o prístupe k informáciám zo zákona 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, nakoľko takéto ustanovenia neboli do veľkej miery kompatibilné z navrhovanou úpravou zákona o slobode informácií a opäť by mohlo prísť k problému pri aplikačnej praxi. Čl. V zabezpečujú zlučiteľnosť navrhovaného zákona so smernicou Rady EÚ (90/313/EEC), ktorá vyžaduje ročnú správu o stave životného prostredia. Čl. V rovnako garantuje riadny výkon Čl. 5 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko včasné a úplné informácie o stave životného prostredia mnohokrát nemôže garantovať len verejná správa, ale je potrebné takúto povinnosť ustanoviť aj pre súkromnoprávne subjekty.

K Čl. II

Vzhľadom na závažnosť možných dôsledkov nesplnenia povinnosti sprístupniť informáciu, zákon zavádza nový druh priestupku na úseku práva na prístup k informáciám.

Ide o jediný účinný spôsob sankcionovania na tomto poli, keďže postihuje priamo úradníka, ktorý zákon vykonáva a nie orgán, ktorý priamo na splnení povinnosti uloženej mu zákonom zainteresovaný nie je. Takýto priestupok sa prejedná iba na návrh, ktorý je oprávnená podať osoba cítiaca sa dotknutá porušením ustanovení zákona o prístupe k informáciám

K Čl. III

Novelizácia zákona o správnych poplatkoch rieši problém vzťahu medzi úhradami za sprístupnenie informácie a správnyimi poplatkami.

K Čl. VI

Účinnosť zákona je odložená o šesť mesiacov aby sa všetky povinné osoby mohli za túto dobu pripraviť na plnenie povinností ustanovených týmto zákonom.

DOLOŽKA ZLUČITELNOSTI **návrhu zákona s právom Európskej únie**

1. **Navrhovateľ zákona :** Skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky
2. **Názov návrhu zákona :** Zákon o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene niektorých zákonov (zákon o slobode informácií)
3. **V práve Európskej únie problematika návrhu zákona :** je upravená nasledovne
 - a) čl. 255 Zmluvy o založení EHS v znení jej neskorších zmien a doplnkov
 - b) 93/730/EC-Kódex týkajúci sa verejného prístupu do dokumentov Rady a Komisie
 - c) Rozhodnutie Rady EÚ 96/705/EC zo 6.12.1996 dopĺňajúce rozhodnutie 93/731/EC o verejnom prístupe do dokumentov Rady
 - d) Rozhodnutie Komisie 96/567 z 19.9.1996 o verejnom prístupe do dokumentov Komisie
 - e) Smernica 95/46/ES z 24.10.1995 o ochrane jednotlivcov pri spracovávaní osobných údajov a o voľnom pohybe týchto údajov
4. **Návrh zákona svojou problematikou :** n e p a t r í medzi priority odporúčané v Príprave asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Európskej únie /Biela kniha/ ani medzi prioritné oblasti aproximácie práva obsiahnuté v čl. 70 Európskej dohody o pridružení, ale dotýka sa ho čl. 91
5. **Charakteristika právnych noriem Európskej únie, ktorými je upravená problematika návrhu zákona :**
 - a) čl. 255 upravuje, že každý občan EÚ ako aj fyzická a právnická osoba bývajúca v členskom štáte má právo na prístup do dokumentov Európskeho parlamentu, Rady a Komisie, za stanovených podmienok.
 - b) Obsah kódexu je uvedený v dôvodovej správe
 - c) Smernica rieši spracovanie osobných údajov v súkromnom aj verejnom sektore, s určitými výnimkami napr. obrana, národná bezpečnosť atď. Tiež je v nej špecifikované právo dotknutých osôb mať prístup k informáciám a požadovať opravy resp. za určitých okolností aj namietat spracovanie.
6. **Vyjadrenie stupňa kompatibility s právom Európskej únie :** ú p l n á